

Ф. Ф. ГЕРБУТ
ДОЦІЛЬНІ НАПРЯМКИ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Карпатська лісова науково-дослідна станція УкрНДІгірліс

1. Сучасний стан лісів Карпатського регіону знаходиться нині у процесі глибокої трансформації. Аналіз наявного, майже тисячолітнього досвіду господарського освоєння гірських лісів Карпат свідчить про повну зміну їх складу. Жодне з нині існуючих лісових угруповань не збереглося у своїй первозданній формі. Всі вони мають явні сліди антропогенного впливу. Збережені кращі ліси (до 45 тисяч га) з мінімальними порушеннями вікової та просторової структури та складу, які ми відносимо до пралісових екосистем, не повною мірою відповідають вимогам до цієї категорії лісів. Імовірніше, що їх слід відносити до категорії квазіпралісів, про що свідчить майже всюди спрощені їх будова і склад. За такого стану насаджень втрачається найважливіша властивість лісових екосистем – стійкість, яка в кінцевому підсумку вирішує їх долю.

2. Моделювання еталонних лісових біогеоценозів є основою планомірного покращення лісового господарства. Об'єктивними критеріями розробки моделей кращої структури основних параметрів лісів можуть бути дані, отримані лише на основі порівняльного еколого-історичного й економічного досліджень природних еталонів та їх близьких аналогів, які ми ще тепер знаходимо в наших лісах. Ведення господарства, перед яким поставлено лише одну мету – забезпечення максимальної продуктивності насаджень, може призвести до неможливості виконання поставленого завдання через передчасне руйнування деревостанів уже на ранніх ступенях розвитку.

3. Основою переходу до екологізації лісового господарства має стати новий і безперечно поступовий перехід до покращення лісокористування. Для цього потрібно переглянути існуючу законодавчо-нормативну базу з переходом до регіональних правил лісокористування, в які обов'язково слід внести технологічні вимоги до розробки лісосік, зменшити об'єми рубок, пов'язаних із веденням лісового господарства, взагалі переглянути способи рубок. Розробити концепцію раціонального використання деревини та інших корисних властивостей лісу. Всі процеси лісовідновлення спрямувати на формування майбутніх лісів переважно природним шляхом на основі еталонних насаджень.

4. Розробити на законодавчому рівні спеціальні правила ведення господарства в лісах першої групи. Для цього було б доцільним розробити більш раціональний і прозорий поділ лісів за їх функціональним призначенням. Тепер, як відомо, існує до 27 різних видів захисних насаджень, які в природі накладаються один на один. Найдоцільнішим є виділення лише чотирьох груп лісів за функціональним призначенням.

5. Докорінно переглянути існуючу економічну оцінку лісових екосистем, виходячи не тільки з позицій кінцевого продукту лісу – деревини, та розробити нову концепцію загальної оцінки корисної дії біогеоценозів на оточуюче середовище. З наступного періоду – 2008 року, слід повернутися до фіксованого за десятиріччями лісовпорядкування.